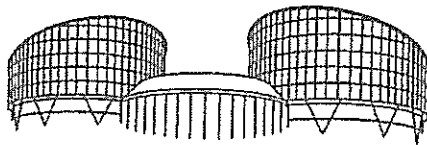


Tradus și revizuit de IER (<http://ier.gov.ro/>)



EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

SECȚIA A PATRA

CAUZA BRĂDEAN ȘI ALȚII ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

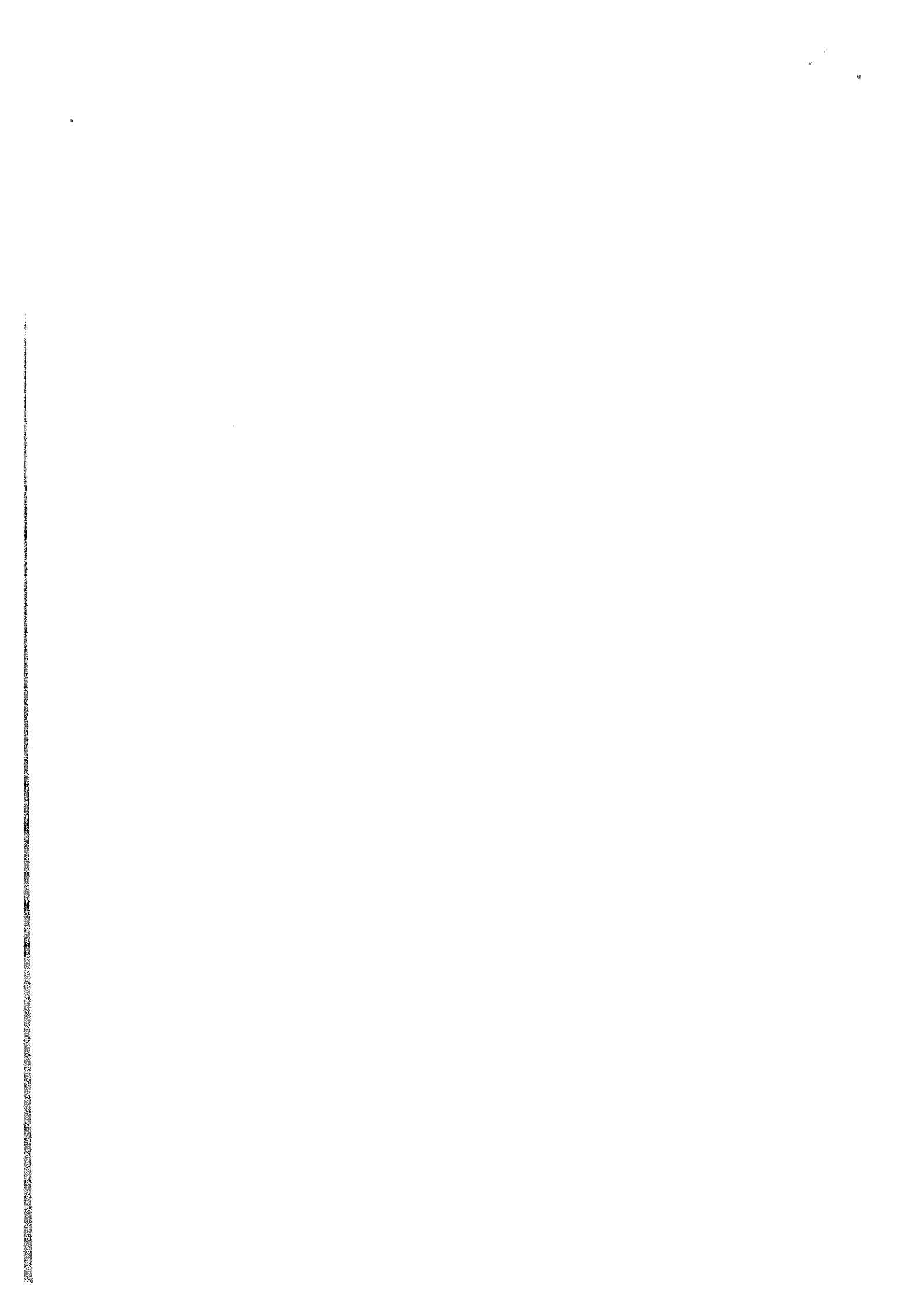
(Cererea nr. 21680/18)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

21 martie 2023

Prezenta hotărâre este definitivă, dar poate suferi modificări de formă.



HOTĂRÂREA BRĂDEAN ȘI ALȚII ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

În cauza Brădean și alții împotriva României,
Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a patra), reunită într-o cameră compusă din:

Faris Vehabović, *președinte,*

Iulia Antoanella Motoc,

Branko Lubarda, *judcători,*

și Crina Kaufman, *grefier adjunct interimar de secție,*

Având în vedere:

cererea (nr. 21680/18) îndreptată împotriva României, prin care trei resortisanți ai acestui stat, detaliile relevante prezentate în tabelul anexat („reclamanții”), reprezentați de doamna M. Slav, avocat din București, au sesizat Curtea la 25 aprilie 2018, în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („Convenția”);

decizia de a comunica capătul de cerere cu privire la art. 6 § 1 Guvernului României („Guvernul”), reprezentat de agentul său guvernamental, doamna O.F. Ezer, și de a declara inadmisibile celelalte capete de cerere;

observațiile părților;

după ce a deliberat în camera de consiliu, la 28 februarie 2023,

pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

OBIECTUL CAUZEI

1. Cauza privește plângerea reclamanților cu privire la pretinsa încălcare a dreptului lor de acces la o instanță garantat de art. 6 § 1 din Convenție, după ce instanțele naționale au declarat acțiunea lor în răspundere civilă delictuală inadmisibilă deoarece a fost introdusă tardiv.

2. În 2003 reclamanții, angajați în cadrul Ministerului Administrației și Internelor, au participat la un concurs pentru funcții de conducere în diferite structuri teritoriale ale ministerului. Ca urmare a examinării, alte persoane au fost selectate pentru funcțiile alese de doi dintre reclamanți și nimeni nu a fost selectat pentru funcția aleasă de al treilea. Potrivit reclamanților, nu fuseseră selectați în ciuda faptului că au obținut notele cele mai mari printre concurenții pentru respectivele poziții.

3. În 2005 a început urmărirea penală împotriva mai multor polițiști care supravegheaseră procesul de selecție și examinare din cadrul examenului din 2003. S-a susținut că notele participanților au fost manipulate de persoanele acuzate în scopul de a promova alți concurenți decât cei care au obținut cele mai mari note.

4. Între anii 2005 și 2011 cercetarea penală a fost oprită și reluată de mai multe ori. Deși reclamanții luaseră cunoștință despre anchetă între timp, nu li s-a atribuit un statut în proces și nu au avut acces la elementele anchetei până în luna februarie 2011. La 23, 25 și 28 februarie 2011 au intervenit în calitate de părți civile în procedura penală.

HOTĂRÂREA BRĂDEAN ȘI ALȚII ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

5. La 18 mai 2011 Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a încetat urmărirea penală ca urmare a intervenției prescripției. S-a considerat că, deși vinovăția inculpaților fusese stabilită, prescripția răspunderii penale în procedura penală împotriva acestora a intervenit la 1 martie 2011. Reclamanții au declarat apel, fără succes, totuși. La 6 decembrie 2011 recursul lor a fost în cele din urmă respins de Înalta Curte de Casație.

6. La 5 martie 2012 reclamanții au inițiat o acțiune separată în răspundere civilă delictuală împotriva celor trei pârâți în temeiul dispozițiilor din Codul civil privind răspunderea delictuală. Ulterior, au introdus și o acțiune împotriva Ministerului Afacerilor Interne, ca angajator al pârâților. Reclamanții au solicitat pârâților despăgubire pentru prejudiciul material și pentru prejudiciul moral.

7. La 19 decembrie 2012 secția civilă din cadrul Tribunalului București și-a declinat competența în favoarea secției de contencios administrativ al aceleiași instanțe. Totuși, secția de contencios administrativ nu a admis această decizie și și-a declinat competența în favoarea unei instanțe civile de grad inferior, având în vedere valoarea bănească a acțiunii. Instanța din urmă a considerat litigiul ca fiind de natura contenciosului administrativ, iar în problema competenței a trebuit să se pronunțe Curtea de Apel București care a stabilit că aspectul era de natură civilă și nu contencios administrativ. Înalta Curte de Casație, care a statuat în sfârșit în litigiu la 23 octombrie 2015, s-a pronunțat că respectiva cauză trebuia să fie examinată de instanțele contenciosului administrativ în conformitate cu Legea contenciosului administrativ nr. 554 din 2004.

8. La 3 octombrie 2016 Secția Contenciosului Administrativ și Fiscal din cadrul Tribunalului București a început examinarea acțiunii în răspundere civilă delictuală a reclamanților, admitând excepția prescripției, invocată de pârâți în conformitate cu o dispoziție din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004 care stabilește termenul limită de un an pentru introducerea cererii de chemare în judecată. Instanța a considerat că termenul de prescripție a început să curgă din septembrie 2003, când reclamanții au aflat că nu au trecut examenul. Reclamanții au declarat apel.

9. La 27 octombrie 2017 Curtea de Apel București a respins în final apelul reclamanților, dar a hotărât că termenul de prescripție de un an nu începuse să curgă din septembrie 2003, așa cum a stabilit Tribunalul, ci de la datele la care reclamanții au intervenit în calitate de părți civile în proces, respectiv de la 23, 25 și 28 februarie 2011. Deoarece acțiunea lor a fost introdusă la 5 martie 2012, respectiv după un an și câteva zile, a fost depusă în afara termenului de prescripție.

MOTIVAREA CURȚII

CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ART. 6 § 1 DIN CONVENȚIE

10. Guvernul a ridicat o obiecție de nerespectare a termenului de șase luni și a susținut că hotărârea judecătorească definitivă în speță a fost pronunțată la 28 octombrie 2017, în vreme ce cererea curentă a fost introdusă la 7 mai 2018, adică la mai mult de 6 luni de la acea dată.

11. Curtea reține că, potrivit ștampilei poștale de pe plicul în care era formularul de cerere al reclamantilor, prezenta cauză a fost introdusă nu la 7 mai 2018, așa cum menționa Guvernul, ci la 25 aprilie 2018. Prin urmare, respinge excepția ridicată de Guvern. De asemenea, Curtea constată că această cerere nu este în mod vădit nefondată în sensul art. 35 § 3 lit. (a) din Convenție și că nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate și o declară admisibilă.

12. Principiile generale cu privire la dreptul de acces la o instanță au fost rezumate în *Zubac împotriva Croației* [(MC), nr. 40160/12, pct. 76-99, 5 aprilie 2018], *Kart împotriva Turciei* (MC), nr. 8917/05, pct. 79, CEDO 2009 (extrase), și *Arrozpide Sarasola și alții împotriva Spaniei*, nr. 65101/16 și alte 2 cereri, pct. 98, 23 octombrie 2018].

13. Curtea reține că acțiunea reclamantilor în răspundere civilă delictuală, introdusă în conformitate cu dispozițiile generale din Codul civil privind răspunderea pentru fapte delictuale și în limitele prescripției generale de trei ani de introducere a unei astfel de acțiuni a fost respinsă ca urmare a intervenției prescripției. A fost posibil după ce instanțele interne au reîncadrat acțiunea lor în răspundere civilă delictuală ca o acțiune făcută potrivit Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004 și au redus termenul prescripției de un an pe care îl prevede această lege.

14. Stabilirea termenelor de prescripție pentru accesul la instanță este în general permisă (a se vedea *Miragall Escolano și alții împotriva Spaniei*, nr. 38366/97 și 9 altele, pct. 33, CEDO 2000-I, și *Lay Company Limited împotriva Maltei*, nr. 30633/11, pct. 56, 23 iulie 2013). În circumstanțele prezentei cauze, Curtea consideră că aplicarea termenului prescripției de un an pentru acțiunea reclamantilor a urmărit scopul legitim de bună administrare a justiției. Rămâne de examinat dacă exista un raport rezonabil de proporționalitate între acest scop și mijloacele folosite pentru a-l atinge.

15. Curtea trebuie să examineze dacă aplicarea termenului limită de introducere a cererii în chestiune putea fi considerată previzibilă pentru reclamantii, având în vedere legislația și jurisprudența relevante și condițiile speciale ale cauzei, și dacă, prin urmare, penalizarea pentru nerespectarea acestui termen limită a încălcat principiul proporționalității (a se vedea *Zubac*, citată anterior, pct. 87 cu trimiteri suplimentare).

HOTĂRĂREA BRĂDEAN ȘI ALȚII ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

16. Curtea reamintește că, în general, neclaritatea prevederilor legale nu este o problemă în cazul în care aceasta este suplimentată de o jurisprudență constantă care a fost publicată, accesibilă și suficient de precisă pentru a permite reclamantului (după caz, cu consiliere calificată) să determine etapele care trebuie parcurse (a se vedea *Cañete de Goñi împotriva Spaniei*, nr. 55782/00, pct. 41, CEDO 2002-VIII).

17. Curtea nu poate decât să observe că dispozițiile legale referitoare la aplicabilitatea Legii contenciosului administrativ la acțiunea în răspundere civilă delictuală reclamantilor erau într-atât de lipsite de claritate, încât problema competenței în proces a fost dezbătută timp de aproape trei ani de către cinci instanțe diferite, și că punctele de vedere erau împărțite în rândul judecătorilor. În cele din urmă, chestiunea a fost soluționată atunci când Înalta Curte de Casație a pronunțat hotărârea definitivă la 23 octombrie 2015 prin care a anulat decizia Curții de Apel București (a se vedea *supra*, pct. 7).

18. Circumstanțele de mai sus și faptul că Guvernul nu a indicat existența unei jurisprudențe constante anterioare introducerii acțiunii în răspundere civilă delictuală de către reclamantii au determinat Curtea să concluzioneze că nu era nerezonabil ca reclamantii să se aștepte ca termenul limită general de trei ani să se aplice în cazul lor, chiar și având consiliere calificată. Prin urmare, în circumstanțele cauzei, Curtea consideră că legislația procesuală privind aplicarea termenului limită de introducere a acțiunii în răspundere civilă delictuală a reclamantilor nu era suficient de clară și de previzibilă în opinia reclamantilor și, în acest fel, nu respecta principiul securității juridice. Curtea nu vede nimic în comportamentul reclamantilor care să justifice ca sarcina urmărilor acestei nesiguranțe să le revină lor.

19. În lumina celor de mai sus, Curtea consideră că faptul că acțiunea reclamantilor în răspundere civilă delictuală a fost declarată inadmisibilă ca fiind introdusă după termenul limită de un an, în lipsa unei legislații clare și a unei practici dezvoltate, i-a privat de dreptul lor de acces la o instanță.

20. Prin urmare, a fost încălcat art. 6 § 1 din Convenție.

CU PRIVIRE LA APLICAREA ART. 41 DIN CONVENȚIE

21. Reclamantii au solicitat 118 200 de euro (EUR) fiecare cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul material și 50 000 EUR fiecare cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul moral. Au cerut, de asemenea, 1 900 EUR primul și cel de-al treilea reclamant și 1 500 EUR cel de-al doilea reclamant pentru cheltuielile de judecată.

22. Guvernul a contestat aceste pretenții, susținând că erau excesive și nejustificate.

23. Curtea reiterează că a hotărât încălcarea art. 6 § 1 din Convenție în cauza prezentă întrucât reclamantii nu au beneficiat de accesul efectiv la o instanță pentru examinarea acțiunii lor în răspundere civilă delictuală. Curtea

HOTĂRĂREA BRĂDEAN ȘI ALȚII ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

nu identifică nicio legătură de cauzalitate între încălcarea constatată și prejudiciul material pretins și, prin urmare, respinge acest capăt de cerere.

24. Pe de altă parte, având în vedere toate circumstanțele prezentei cauze, Curtea admite că reclamanții trebuie să fi suferit un prejudiciu moral care nu poate fi compensat prin simpla constatare a unei încălcări. Pronunțându-se în echitate, Curtea îi acordă fiecărui reclamant 6 000 EUR cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul moral, plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit. În plus, având în vedere documentele prezentate, Curtea consideră rezonabil să se acorde fiecărui reclamant 1 200 EUR pentru cheltuielile de judecată, plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit.

PENTRU ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. *Declară* cererea admisibilă;
2. *Hotărăște* că a fost încălcat art. 6 § 1 din Convenție;
3. *Hotărăște*
 - (a) că statul pârât trebuie să plătească fiecărui reclamant, în termen de trei luni (de la data rămânerii definitive a hotărârii), următoarele sume, care trebuie convertite în moneda națională a statului pârât la rata de schimb aplicabilă la data plății:
 - (i) 6 000 EUR (șase mii de euro), plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit, cu titlu de prejudiciu moral.
 - (ii) 1 200 EUR (una mie două sute de euro), pentru cheltuielile de judecată, plus orice sumă ce poate fi datorată de reclamant cu titlu de impozit;
 - (b) că, de la expirarea termenului menționat și până la efectuarea plății, aceste sume trebuie majorate cu o dobândă simplă, la o rată egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade și majorată cu trei puncte procentuale;
4. *Respinge* cererea de acordare a unei reparații echitabile pentru celelalte capete de cerere.

Redactată în limba engleză și comunicată în scris la 21 martie 2023, în conformitate cu art. 77 § 2 și art. 77 § 3 din Regulamentul Curții.

Crina Kaufman
Grefier adjuncț interimar

Faris Vehabović
Președinte

HOTĂRÂREA BRĂDEAN ȘI ALȚII ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

ANEXĂ

Lista reclamantilor

Cererea nr. 21680/18.

Nr.	Numele reclamantului	Anul nașterii	Cetățenia	Domiciliul
(1)	Mircea-Ioan BRĂDEAN	1958	română	Deva
(2)	Gabriel-Gabriel GABORĂ	1960	română	Buzău
(3)	Karoly KISS	1967	română	Cluj-Napoca